Poel, E.A.H. (Etienne) van der

Van:	EK-postbus
Onderwerp:	FW: Wetsvoorstel uitbreiding gronden voorlopige hechtenis: input tbv voorbereidend onderzoek 1 oktober a.s.
Bijlagen:	NJCM-Aanvullend advies bij wetsvoorstel uitbreiding gronden VH.pdf; NJCM-brief_VoorlopigeHechtenis_EK_1juli13.pdf

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: Verhaar, C.H.M. [mailto:c.h.m.verhaar@law.leidenuniv.nl] Namens LAW - NJCM
Verzonden: maandag 30 september 2013 10:49
Aan: LAW - NJCM
Onderwerp: Wetsvoorstel uitbreiding gronden voorlopige hechtenis: input tbv voorbereidend onderzoek 1 oktober a.s.

Geachte leden van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,

Wij zouden het zeer op prijs stellen wanneer u onze input uit bijgesloten brief - evenals de bijgesloten bijlage die wij u op 1 juli jl. hebben gestuurd - zou meenemen in het voorbereidend onderzoek betreffende het wetsvoorstel uitbreiding gronden voorlopige hechtenis op 1 oktober a.s.

Hoogachtend,
namens het NJCM,

Franka Olujic
Uitvoerend directeur

Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten
Dutch section of the International Commission of Jurists

NJCM

Eerste Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Veiligheid en Justitie

Leiden, 30 september 2013

Betreft: het wetsvoorstel uitbreiding gronden voorlopige hechtenis

Geachte leden van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,

In verband met het voorbereidend onderzoek inzake het wetsvoorstel uitbreiding gronden voorlopige hechtenis (33360) op 1 oktober a.s. zou het NJCM graag uw aandacht willen voor het volgende.

In aanvulling op onze eerdere brief aan U van 1 juli jl. over dit onderwerp waarin wij wezen op de recente aanbevelingen aan de Nederlandse staat van het VN Comité tegen Foltering om passende maatregelen te nemen om het gebruik van voorlopige hechtenis te verminderen, om te zorgen dat de beslissingen omtrent voorlopige hechtenis goed worden gemotiveerd, om alternatieven te overwegen en om de onschuldpresumptie in acht te nemen (zie de bijlage bij deze brief), hebben wij nog enkele opmerkingen bij het wetsvoorstel.

Passende straf
Uit onderzoek blijkt dat in veel gevallen de voorlopige hechtenis uiteindelijk volledig de duur van de vrijheidsbeneming bepaalt. De zittingsrechter conformeert zich in die gevallen bij het bepalen van de strafmaat en strafmodaliteit dus (via het voorarrest) aan de reeds feitelijk gerealiseerde insluiting.[1] Op grond van deze bevindingen is de vraag in hoeverre de zittingsrechter nog 'vrij' is om een passende strafmodaliteit en strafduur te bepalen legitiem. Door de nieuwe grond voor voorlopige hechtenis wordt in steeds meer zaken de straf niet meer uitsluitend bepaald op grond van de ernst van het feit en de persoonlijkheid van de verdachte, maar tevens op grond van de duur van het voorarrest.

De rechten van minderjarige verdachten
Het wetsvoorstel kan in strijd komen met artikel 37 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (hierna: IVRK). Artikel 37 IVRK bepaalt namelijk dat aanhouding, inhechtenisneming of gevangenhouding van een kind alleen als uiterste maatregel is toegestaan en voor de kortst mogelijke passende duur dient te worden toegepast. Met de verruiming van de gronden voor voorlopige hechtenis ontstaat er meer ruimte om (jeugdige) verdachten in voorlopige hechtenis te nemen. Dit is niet in overeenstemming met het in het IVRK vastgelegde uitgangspunt dat vrijheidsbeneming een ultimum remedium dient te zijn.

Zorgvuldig onderzoek
Het wetsvoorstel beoogt dat verdachten die in voorlopige hechtenis zijn gesteld op de in het voorstel genoemde grond, worden berecht binnen een termijn van 17 dagen en 15 uren na hun aanhouding.

Steenschuur 25
2311 ES Leiden, The Netherlands
Postal address: p.o. box 9520
2300 RA Leiden, The Netherlands
Telephone +31 (0)71 52 777 48
www.njcm.nl
ING 3540940
KvK Leiden 40445896

Het NJCM vraagt zich af of deze termijn in alle gevallen voldoende is om zorgvuldig onderzoek te kunnen doen naar de misdrijven waarop het wetsvoorstel betrekking heeft. Zo geldt de nieuwe grond voor voorlopige hechtenis ook bij een verdenking van openlijke geweldpleging in vereniging. Bij die verdenking zijn echter altijd meerdere verdachten betrokken, wat het opsporingsonderzoek compliceert en het doorgaans meer tijdsintensief maakt. Dat wringt te meer, nu het wetsvoorstel uitsluitend betrekking heeft op misdrijven waardoor maatschappelijke onrust is ontstaan, terwijl juist het bestaan van die onrust het belang van een zorgvuldig onderzoek vergroot.
Daarnaast vraagt het NJCM zich af of de genoemde termijn voldoende is voor de verdachte en zijn of haar advocaat om zich op de strafzaak voor te bereiden.

De positie van het slachtoffer
Het NJCM is tevens bezorgd dat door de nadruk op snelrecht de positie van het slachtoffer in het gedrang kan komen. Een slachtoffer dient voldoende aandacht te krijgen van de desbetreffende instanties en er moet met zorgvuldigheid achterhaald worden wat het delict precies bij het slachtoffer teweeg heeft gebracht. Een snelrechtprocedure kan te kort zijn om de daadwerkelijke schade die het slachtoffer heeft geleden te bepalen, mede omdat de (psychische) schade vaak pas na enige tijd duidelijk wordt.[ii] De termijn van 17 dagen en 15 uren kan onvoldoende zijn om een schadeclaim goed te onderbouwen. Wanneer dit niet naar behoren gebeurt, kan dit leiden tot afwijzing van de vordering van de benadeelde partij en wordt deze daarmee een mogelijkheid om de schade te verhalen ontnomen.
Voorts ligt bij het berechten van de verdachte via snelrecht de nadruk op afstraffing. Bij bepaalde delicten is deze nadruk niet altijd gerechtvaardigd. Zo kunnen het slachtoffer en de verdachte gebaat zijn bij een andere vorm van geschiloplossing, zoals mediation. Door het slachtoffer een stem te geven in het proces en mee te laten denken over een goede uitkomst van de zaak, kan het slachtoffer hiermee geholpen worden het aangedane leed te verwerken.

Het NJCM is dus van oordeel dat het wetsvoorstel niet alleen in strijd is met internationale verplichtingen, zoals in onder eerdere brief uiteengezet, maar ook in strijd kan komen met rechten van slachtoffers en (minderjarige) verdachten. Het NJCM adviseert u dan ook om het wetsvoorstel niet aan te nemen. Wij hopen dat u het bovenstaande in overweging wilt nemen bij de bespreking van het wetsvoorstel.

Hoogachtend,

Marloes van Noorloos
Voorzitter NJCM

---

[i] L. Stevens, 'Voorlopige hechtenis in tijden van risicomanagement. Lijdende of leidende beginselen?', *Delikt en Delinkwent* 2012 nr. 5.
[ii] N.J.M. Kwakman, 'Snelrecht en de ZSM-aanpak', *Delikt en Delinkwent* 2012 nr. 3.

Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten
Dutch section of the International Commission of Jurists

Eerste Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Veiligheid en Justitie

Leiden, 1 juli 2013

Betreft: het wetsvoorstel uitbreiding gronden voorlopige hechtenis

Geachte leden van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,

In verband met de procedurevergadering over het wetsvoorstel uitbreiding gronden voorlopige hechtenis (33360) op 2 juli 2013 zou het NJCM graag uw aandacht willen voor het volgende.

Het VN-Comité tegen foltering, dat de naleving van het VN-Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke en onterende behandeling of bestraffing controleert, heeft zich onlangs kritisch uitgelaten over het bovengenoemde wetsvoorstel. Het VN-Comité publiceerde op 31 mei 2013 zijn 'concluding observations' (aanbevelingen) met betrekking tot Nederland in de periode van 2007 tot en met 2011.[i]

Het VN-Comité spreekt daarin zijn bezorgdheid uit over het hoge percentage voorlopig gehechten in Nederland en het feit dat er weinig alternatieven voor voorlopige hechtenis worden toegepast. Het Comité is kritisch ten aanzien van het feit dat voorlopige hechtenis niet als laatste redmiddel fungeert, met name nu het betreffende wetsvoorstel de gronden nog eens beoogt te verruimen. Het Comité beveelt de Nederlandse staat aan om passende maatregelen te nemen om het gebruik van voorlopige hechtenis te verminderen, om te zorgen dat de beslissingen omtrent voorlopige hechtenis goed worden gemotiveerd, om alternatieven te overwegen en om de onschuldpresumptie in acht te nemen.

Deze aanbevelingen heeft de Tweede Kamer helaas niet meer mee kunnen nemen in de beoordeling van het wetsvoorstel. Naar het oordeel van het NJCM is een kritische beschouwing van het wetsvoorstel in het licht van de aanbevelingen van het VN-Comité tegen foltering wel noodzakelijk; het betreft immers een gezaghebbende interpretatie van internationale verplichtingen.

Daarbij speelt ook mee dat, gezien de rechtvaardiging die de minister voor het wetsvoorstel geeft, de onschuldpresumptie (artikel 6 EVRM) in het geding is nu de minister in de memorie van toelichting stelt dat: 'in de genoemde omstandigheden er, gelet op de maatschappelijke veiligheid, een directe reactie (lik op stuk) nodig [is] om aan de verdachte en de omgeving duidelijk te maken dat het gedrag beëindigd wordt en onaanvaardbaar is'. Hiermee wordt in feite een voorschot genomen op de mogelijk op te leggen straf.

Afgezien daarvan is de voorgestelde wetsbepaling erg ruim geformuleerd (bijvoorbeeld de zinsnede 'waardoor maatschappelijke onrust is ontstaan') en hebben de delicten waarvoor de nieuwe grond voor voorlopige hechtenis mogelijk wordt gemaakt een potentieel grote reikwijdte. Dit terwijl de huidige gronden voor voorlopige hechtenis reeds zeer ruim worden geïnterpreteerd.

Steenschuur 25
2311 ES Leiden, The Netherlands
Postal address: p.o. box 9520
2300 RA Leiden, The Netherlands
Telephone +31 (0)71 52 777 48
www.njcm.nl
ING 3540940
KvK Leiden 40445896

Tevens zou het NJCM graag zien dat meer aandacht wordt besteed aan alternatieven voor de toepassing van voorlopige hechtenis – daartoe nopen ook ontwikkelingen in EU-verband (zie het Kaderbesluit inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op beslissingen inzake toezichtmaatregelen als alternatief voor voorlopige hechtenis, *PbEU* 2009, L 294/20).

Het NJCM is derhalve van oordeel dat het wetsvoorstel in strijd is met internationale verplichtingen en adviseert om het wetsvoorstel niet aan te nemen. Wij hopen dat u het bovenstaande in overweging wilt nemen bij de bespreking van het wetsvoorstel.

Hoogachtend,

Marloes van Noorloos
Voorzitter NJCM

---

[i] Zie: http://www2.ohchr.org/english/bodies/cat/docs/co/CAT.C.NLD.CO.5-6-AUV_en.doc.